

Felsőoktatás a Közép-Dunántúlon

Tartalom

Összefoglalás.....	2
A felsőoktatás célpontja a hallgató.....	2
A jelentkezők és oklevelet szerzők.....	5
Képzési paletta és résztvevők.....	7
A felsőoktatás minőségének záloga: az oktató	8
A felsőfokú oktatás a kutatás-fejlesztés tudományos központja	9
A közép-dunántúli lakosságának felsőfokú képzettsége.....	10
Közép-dunántúli gazdasági szerkezete és felsőoktatása között rejlő párhuzamok	12
Foglalkoztatás és munkanélküliség.....	13
Táblázatok.....	15
Módszertani megjegyzések.....	22

Megjegyzések

Jelmagyarázat

Elérhetőségek

Összefoglalás

A rendszerváltást követően a magyar felsőoktatási intézménystruktúra markánsan átalakult. A kis létszámú, családias, ezáltal sok esetben elit képzésként funkcionáló felsőoktatás fokozatosan alkalmazkodott a robbanásszerűen megemelkedett továbbtanulási igényhez.

A Közép-Dunántúl tradicionális, és újonnan alapított felsőoktatási intézményei az új kihívásokra sikeresen reagáltak, hiszen a 90-es évek elején alig két és fél ezres hallgatói létszámuk az elmúlt tanévre több mint 27 ezer főre duzzadt. Így a legtöbb tudományterületen a helyben található felsőoktatási intézmények képesek a régió gazdaságának szakember ellátottságát kielégíteni. Mindehhez szükség volt az intézményi struktúrának, valamint a képzési kínálatnak a kor követelményeire történő átszabására, figyelembe véve, hogy a minőségi oktatás feltétele a felkészült, és a kutatás-fejlesztési tevékenységben is aktívan résztvevő oktatói háttér megléte.

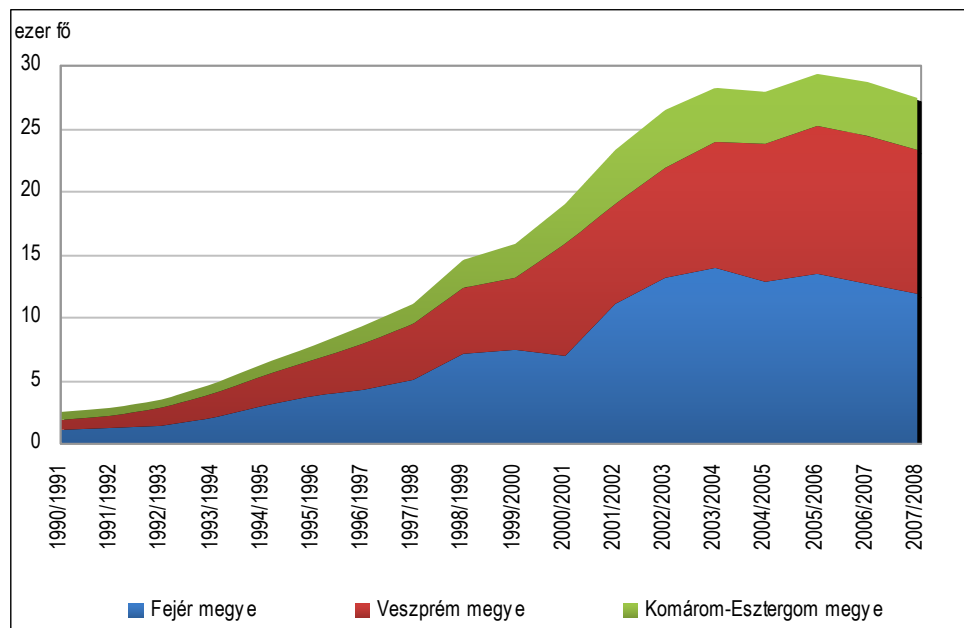
A felsőoktatás közép-dunántúli expanziója nem csupán a hallgató létszám emelkedését, hanem a lakosság körében a munkanélküliséggel szemben védettebbé váló egyetemi, és főiskolai oklevéllel rendelkezők számának bővülését is eredményezte.

A felsőoktatás célpontja a hallgató

A közép-dunántúli székhelyű felsőoktatási intézmények a kilencvenes évek elejétől igazi sikertörténetet tudhatnak magukénak, hiszen a hallgatói létszámuk másfél évtized alatt több mint tizenegyszeresére emelkedett, miközben a hazai felsőoktatásban résztvevők száma, ugyanezen terminuson belül megnégyszereződött. A régió két, mérnöki hagyományokkal rendelkező állami felsőoktatási intézménye, a Pannon Egyetem, illetve a Dunaújvárosi Főiskola vonzóbbá tette képzési palettáját, a tradicionális egyházi intézmények újjáéledtek, valamint magánkezdeményezésre főiskolákat alapítottak a 90-es években. Így a régió 2008-ban nyolc felsőoktatási intézménynek, egy egyetemnek, illetve hét főiskolának biztosított székhelyet, melyek közül két-két állami, illetve magán, valamint négy egyházi pártfogásban vett részt a felsőfokú képzésben.

A régió a 2000/2001-es tanévben végrehajtott felsőoktatási intézményeket érintő szervezeti integrációnak is nyertesévé tudott válni, ugyanis a Pannon Egyetemhez csatlakozott több, régióon kívüli képzési hely, valamint a Keszthelyen működő Pannon Agrártudományi Egyetem is. A következő években ismét gyarapodott a közép-dunántúli székhelyű felsőoktatási intézmények kihelyezett tagozatainak száma. A Közép-Dunántúlon kívül, Nagykanizsától az ausztriai Fürstenfeldig már számos kihelyezett képzési helyet, oktatási központot működtetnek.

A hallgatói létszám változása

Az intézmények hallgatói létszámában a 2005/2006-os tanév jelentette a csúcst, ekkor 29 386-an vettek részt a régió felsőoktatásában. Hazánk regionális rangsorában ez a létszám, az erőteljes expanzió ellenére is csupán az utolsó helyre volt elegendő.

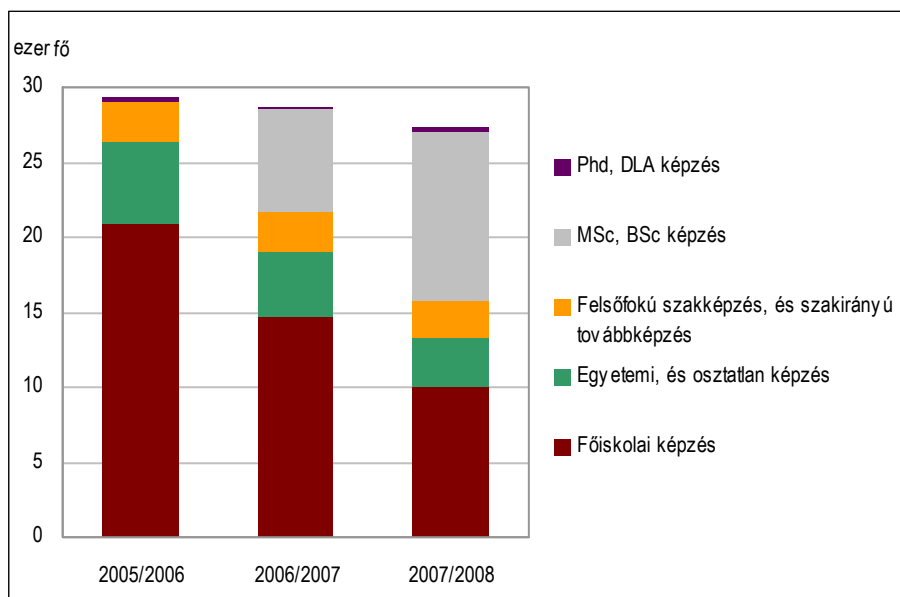
A 2006/2007-es tanévben komoly kihívást jelentett Magyarországon az úgynevezett bolognai rendszer bevezetése, mely a felsőoktatásban három ciklust, alap (BA/BSc), mester- (MA/MSc) valamint doktori (PhD) képzést különböztet meg. Ezen felül célja, hogy az egyes ciklusból történő továbblépés ne csak intézményen belül, hanem az Európai Unió bármely főiskoláján vagy egyetemén lehetségessé váljon. Az új képzési szerkezetben rejülő lehetőségeket felismerve, a Pannon Egyetem, országosan elsőként, már két évvel az új oktatási rendszerre történő átállás előtt elindított egy BSc képzést. Egyes képzési területeken a BSc, MSc képzési szint szerinti bontás nem volt indokolt, így azok osztatlanok maradtak. A közép-dunántúli régióban kizárólag a lelkész, illetve teológusképzés maradt ilyen.

Az új képzési rendszer bevezetésével párhuzamosan Magyarországon, így a Közép-Dunántúlon is egyértelművé vált a hallgatói létszám csökkenése. A 2007/2008-as tanévben már 4,6%-kal, 27 404 főre esett vissza a hallgatók száma az előző évihez képest. A Fejér megyei központú felsőoktatási intézmények képzéseiben 44%-uk vett részt, míg az egyetemi székhellyel rendelkező Veszprém megye a régió hallgatóinak 42%-át képezte.

A felsőoktatás legutóbbi reformjának bevezetésével a bolognai rendszer mellett, a régi típusú egyetemi és főiskolai képzés párhuzamosan futott, viszont a hagyományos oktatási formában résztvevők száma két év alatt annyira visszaesett, hogy a 2007/2008-as tanévben az összes hallgató létszámának már felét sem tette ki.

2. ábra

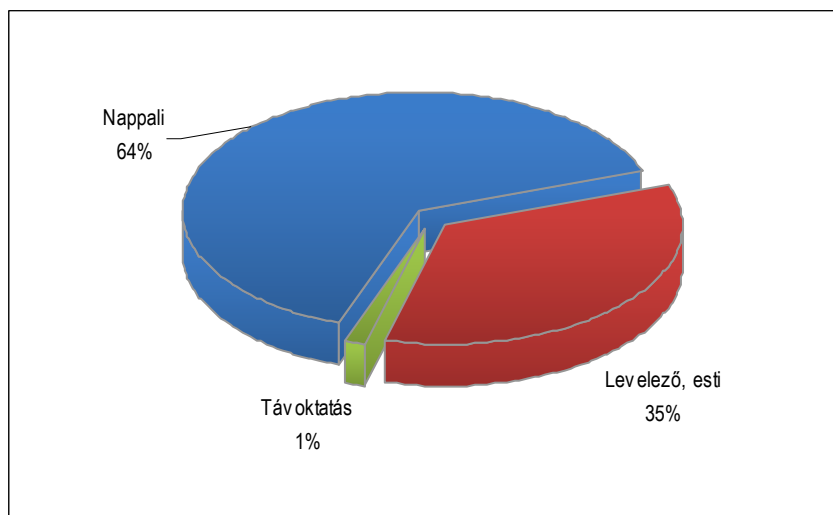
A hallgatói létszám alakulása képzési szintenként

A régió PhD képzése a teljes hallgatói létszámhoz képest elenyésző. A 2007/2008-as tanévben, a 228 főre csökkent doktorandusz hallgatónak elsősorban a Pannon Egyetem nyolc doktori iskolája biztosított képzési, és kutatási háttérrel.

3. ábra

Hallgatói létszám megoszlása tagozatonként, 2007/2008. tanév

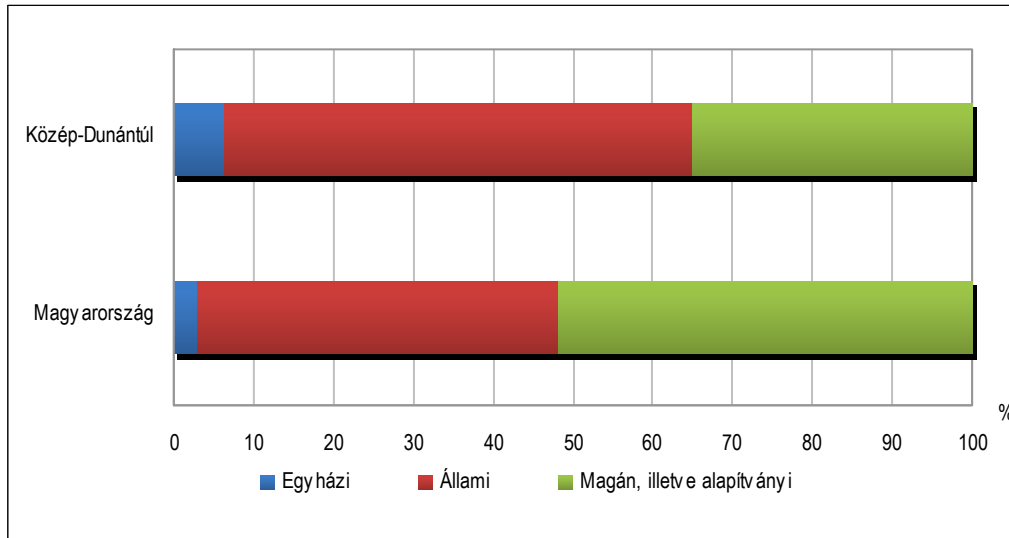

A legnépszerűbb képzési terület a nappali oktatás, melyen a 2007/2008-as tanévben a hallgatók 64%-a vett részt. A régióban ekkor, az országos szintnél 3 százalékponttal volt magasabb a nappali tagozatosoknak a teljes hallgatói létszámon belüli aránya. A nappali oktatás jelentősége azonban nem mindig volt ekkora, ugyanis a 80-as évek elején például, a felsőoktatási intézmények hallgatóinak háromnegyede levelező, illetve esti tagozatra járt.

Az elmúlt tanévben Magyarországon közel annyian vettek részt távoktatásban – a teljes hallgatói létszám 6%-a –, mint ahány hallgató a közép-dunántúli felsőoktatási intézményeket látogatta. Ezzel szemben e tagozat a régióban még nem terjedt el, csupán két intézmény kínálta ezt a lehetőséget, az összes hallgató 1%-ának.

4. ábra

A hallgatók létszámának megoszlása fenntartók szerint, 2007/2008. tanév

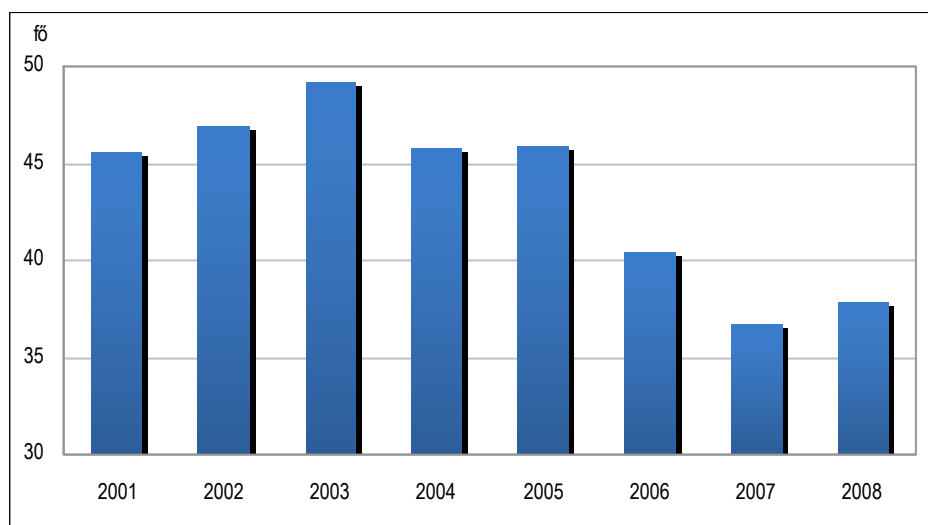

A hallgatói létszámot tekintve, a Közép-Dunántúl két állami felsőoktatási intézménye rendelkezett a legnagyobb súllyal, hiszen a 2007/2008-as tanévben az összes hallgató csaknem hatvan százalékának ők biztosítottak képzési háttérrel. A magán, illetve alapítványi intézmények a maguk alig több mint egyharmados részesedésükkel, az országoshoz képest, jelentősen alulmaradtak. A régió négy egyházi felsőoktatási intézménye, 1721 fős hallgatói létszámával, az országos átlaghoz képest jelentősebb szerepet kapott. Ez elsősorban a komárom-esztergomi képzésnek volt köszönhető, ugyanis e megyében a hallgatók 35%-a látogatott egyházi fenntartású felsőoktatási intézményt.

A jelentkezők és oklevelet szerzők

A felsőoktatási intézmények vonzereje a meghirdetett képzéseikre történő jelentkezések száma alapján körvonalazódik. Míg országosan a felsőoktatásban továbbtanulni kívánók száma 9%-kal csökkent 2008-ra, addig a közép-dunántúli székhelyű felsőoktatási intézményekbe történt jelentkezések volumene ötödével esett vissza. A jelentkezések számának komolyságát az első helyre sorolt jelentkezések tükrözik. Tavaly a régió felsőoktatási intézményei felé irányuló jelentkezések csupán 38%-a történt első helyen, azonban így is 1 százalékpontos javulást tükrözött ez az arány az előző évihez képest. Ezzel szemben jelentős romlást mutat a 2003-as évhez viszonyítva, amikor az összes jelentkező fele első helyre sorolta a régió valamelyik felsőoktatási intézményét. 2008-ban egyértelműen látszott, hogy az első helyen történt jelentkezések aránya inkább az állami intézmények esetében magas (45%), míg a magán, illetve alapítványi, illetve magán iskoláknál még a 30%-ot sem érték el.

**A felsőoktatásba történő jelentkezésekből
az első helyen megjelölt intézmények aránya, 2008***

* Forrás: www.felvi.hu

A felsőoktatási tanulmányok eredményes lezárása oklevél megszerzésével történik, azonban a diploma átadásának immáron több mint 10 éve nyelvvizsgálóhoz kötött feltétele sokszor késlelteti a tanulmányok sikeres befejezését. Az ezredfordulót követően, a közép-dunántúli székhelyű felsőoktatási intézményekben legtöbbször a 2003/2004-es tanévben szereztek oklevelet. Viszont négy évvel később létszámuk már ötödével esett vissza.

1. tábla

A felsőfokú képzésben oklevelet szerzők száma az egyes tanévekben

Terület	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Fejér megye	1885	1597	2021	1557	1493	1732	1344
Komárom-Esztergom megye	439	681	801	748	599	555	513
Veszprém megye	1165	1310	1450	1416	1545	1631	1584
Közép-Dunántúl	3489	3588	4272	3721	3637	3918	3441

A 2001/2002-es tanévben, a Fejér megyei központú felsőoktatási intézményekben még 15%-kal többen vehettek át oklevelet, mint a régió másik két megyéjében együttesen. Hat év elteltével már komoly változás állt be, ugyanis e téren Veszprém megyéé lett a vezető szerep. Ez elsősorban annak volt köszönhető, hogy a Pannon Egyetem egyre több okleveles végzést bocsátott a munkaerőpiacra, miközben a Fejér megyei Kodolányi János Főiskola végzős okleveleseinek száma hat év alatt kevesebb, mint felére esett vissza.

Míg az ezredfordulón Fejér megyében a teljes hallgatói létszám 17%-a szerzett az adott évben oklevelet, addig az elmúlt tanévben a hallgatók csupán 11%-a vehette át a ké-

pesítését igazoló bizonyítványt. Ugyanezen időszakon belül, regionális szinten 15%-ról 13%-ra esett a friss oklevelek teljes hallgatói létszámon belüli aránya.

Képzési paletta és résztvevők

A felsőoktatás expanziója nem csupán a hallgatói létszám bővülését, hanem egyben a képzési struktúra színesebbé válását is jelentette. A népszerű szakok megjelenése mellett, a kor igényeinek megfelelő, teljesen új képzési formák tematikái is kidolgozásra kerültek. Például, a régió vezető szerepet kapott egyetlen egyetemi szintű felsőoktatási intézménye, a Pannon Egyetem az országban elsőként hívta életre a műszaki-menedzser képzést, a gazdasági tudományok, és a mérnöki szemlélet ötvözésével. Mindezek ellenére a közép-dunántúli régió felsőoktatásának tudományterületi kínálata közel sem teljes.

2. tábla

A felsőfokú képzésben résztvevők számának megoszlása főbb képzési területek szerint, 2007/2008. tanév

Képzési terület	(%)			
	Fejér	Komárom-Esztergom	Veszprém	Közép-Dunántúl
	megye			
Gazdaság és menedzsment	34,6	53,2	23,5	32,5
Műszaki tudományok	24,6	-	13,9	16,6
Tanárképzés és humán tudományok	6,4	5,9	23,1	13,4
Szolgáltatás	7,8	-	20,0	11,9
Újságírás és információ-kezelés	14,0	17,2	-	8,5
Egészségügy, szociális gondoskodás	4,2	18,6	4,8	6,5
Informatika	6,8	-	6,2	5,6
Társadalomtudományok	1,2	2,1	5,9	3,4
Egyéb	0,4	2,9	2,6	1,7
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

A jelenleg itt működő hét főiskola és a komoly vegyipari és mérnöki hagyományokkal rendelkező egyetem egyelőre nem biztosít háttérrel többek között - országosan amúgy népszerű - jogi, orvostudományi, állatorvosi, vagy akár matematika és statisztika, pszichológia, fizika, földrajztudományi területek számára.

A 2007/2008-as tanévben a régióban felsőfokú képzésben résztvevő hallgatók fele gazdasági, illetve műszaki tanulmányokat folytatott. A felsőoktatási intézmények legkedveltebb képzési területe a hallgatók egyharmadának bizalmát elnyerő üzleti és irányítási tudomány volt (házánkban minden negyedik hallgató részese e szakterületnek). Az országos szintet meghaladó népszerűség elsősorban, a Komárom-Esztergom, valamint Fejér megyében kiemelt jelentőségű üzleti képzésnek köszönhető. A régió második legkedveltebb képzési területe, a hallgatók közel 17%-át befogadó műszaki tudományok szakterület volt. Ezen belül Fejér és Veszprém megyében az elektronika és mechanika jelentette a húzó-

erőt. Továbbá, a hagyományoknak köszönhetően Veszprém megyében a vegyipari oktatás is kiemelkedő jelentőségű, hiszen hazánkban minden hatodik vegyész a Pannon Egyetem Mémöki karának hallgatója volt. Annak ellenére, hogy a tanár és humán jellegű képzés országosan majdnem akkora jelentőséggel bír, mint az üzleti tudományok, a közép-dunántúli régióban a hallgatók alig több mint nyolcada vett részt ilyen tanulmányokban. A turizmus, a régió adottságainak megfelelően, komoly jelentőséget kapott a felsőoktatásban is, ugyanis az országban minden hetedik, e szolgáltatási területtel foglalkozó hallgató Veszprém, illetve Fejér megyében folytatott tanulmányokat.

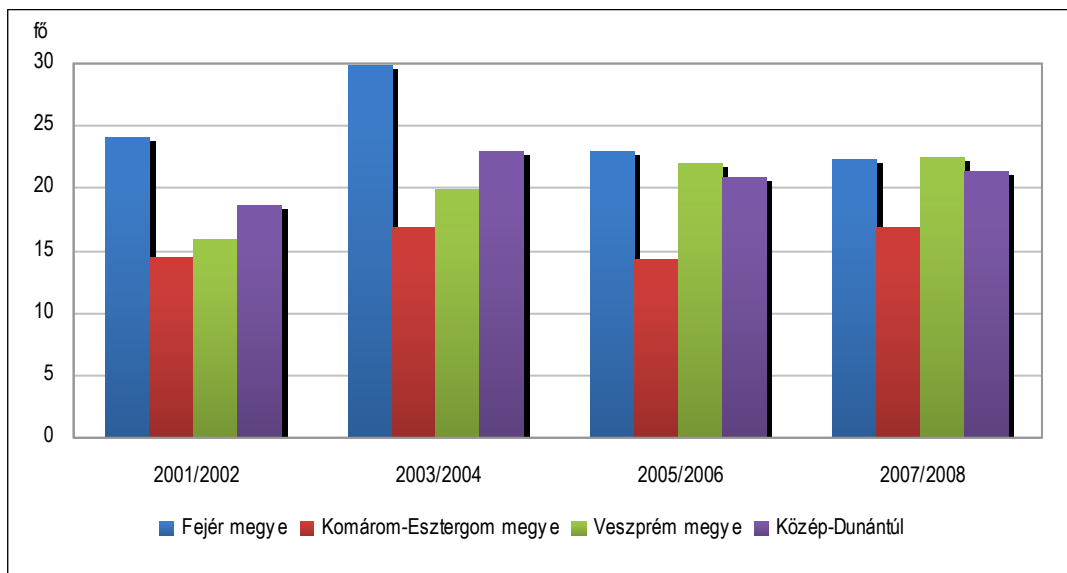
A felsőoktatás minőségének záloga: az oktató

Az oktatásban általános érvényű, de annak felső fokán különösen tetten érhető, hogy az oktató személye, illetve tudományos jártassága jelentősen befolyásolja a képzés, illetve a megszerzett oklevél minőségét. Az alkalmazott oktatók számától és „minőségétől” az intézmény sorsa is függhet, hiszen az új képzési rendszerben a megfelelő felkészültségű oktatók megléte alapvető követelménye egy-egy új képzési forma, szak elindításának.

A Közép-Dunántúlon tapasztalt felsőoktatási expanzióban az oktatók létszáma az ezredforuló óta, alig több mint 2%-kal bővült, így a 2007/2008-as tanévben 1284 oktató tartott foglalkozásokat a régiós székhelyű felsőoktatási intézményekben. A legtöbb oktatót a hallgatói létszám csúcsát jelentő 2005/2006-os tanévben foglalkoztatták, azonban a következő tanévre, közel egytizedük munkájára már nem tartottak igényt.

6. ábra

Az egy oktatóra jutó hallgatók számának alakulása

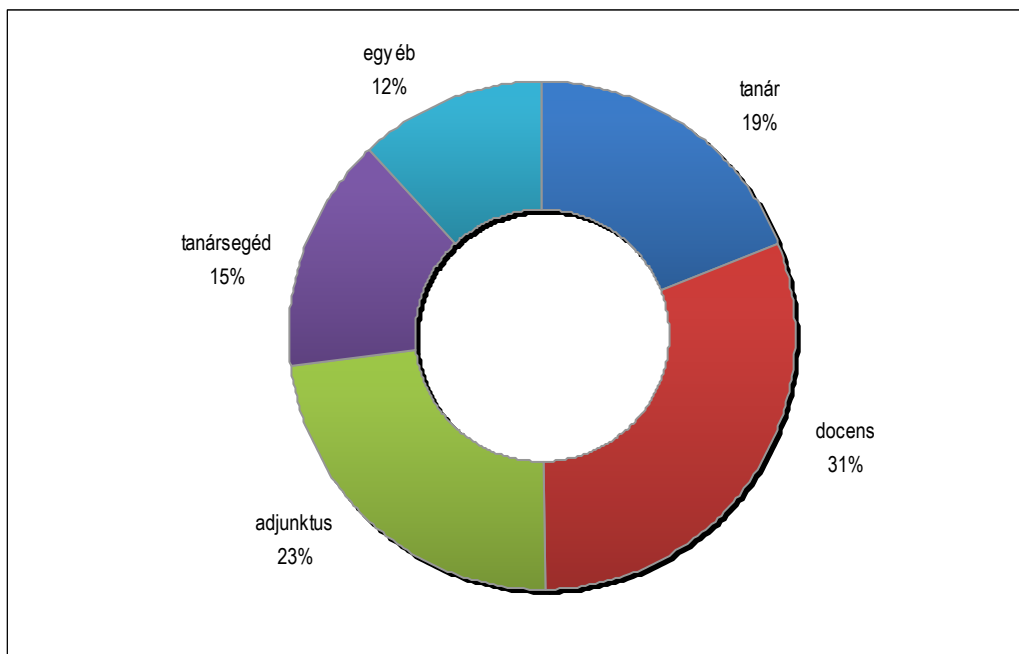
A régióban, a 2007/2008-as tanévben egy oktatóra 21 hallgató jutott, három fővel több, mint országosan. Míg Veszprém megyében évről-évre emelkedett ez az arányszám, addig Fejér megyében a 2003/2004-es tanévben tapasztalt kiugróan magas érték (30 hallgató/oktató) négy év alatt háromnegyedére csökkent. Az egy oktatóra jutó hallgatók száma

szoros összefüggést mutatott azzal, hogy ki az adott intézmény fenntartója. A Közép-Dunántúlon viszonylag kis hallgatói létszámmal működő egyházi intézményekben 3-16, a két magán, illetve alapítványi főiskolán 19, míg a két állami intézményben 25, illetve 31 hallgató jutott egy oktatóra a 2007/2008-as tanévben.

Az oktatói munka mögött rejlő kutatói, tudományos tevékenységet fejezik ki az oktatói munkakörök. A két legmagasabb szintet jelentő munkakör, az egyetemi, illetve főiskolai docensi, majd tanári beosztásúak a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók felét tették ki a 2007/2008-as tanévben. E két munkakörben dolgozók aránya az egyházi intézményekben kiemelkedően magas volt (58-100%), az állami intézmények a regionális átlagnak megfelelően teljesítettek, míg a magán, illetve alapítványi főiskolák e téren lemaradást mutattak.

7. ábra

A teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók számának megoszlása oktatói munkakörök szerint, 2007/2008. tanév

A felsőfokú oktatás egyelőre férfias szakmának számít, hiszen a 2007/2008-as tanévben a régió ilyen képzést biztosító intézményei női oktatóinak aránya nem érte el a 40%-ot. A felsőoktatás a nyugdíjas oktatók szaktudásárai is támaszkodik, hiszen az említett tanévben a főállású oktatók egytizede lépte át a nyugdíjkorhatárt.

A felsőfokú oktatás a kutatás-fejlesztés tudományos központja

A felsőoktatási intézményekben kutatás nélkül elképzelhetetlen az oktatás. Elegendő csak arra gondolni, hogy bizonyos oktatói szinteken a kutatói munka elengedhetetlen feladattá válik, és szükséges kelléke a magasabb szintű munkakörbe történő továbblépésnek, illetve a felsőoktatási intézmények a piaci vállalatokkal együttműködve, közös kutatásokat végezve, jövedelemgeneráló tevékenységet is folytatnak. Azonban míg a vállalati szektor új termékek, illetve eljárások konkrét fejlesztésében és gyártásában érdekelt, addig a felsőok-

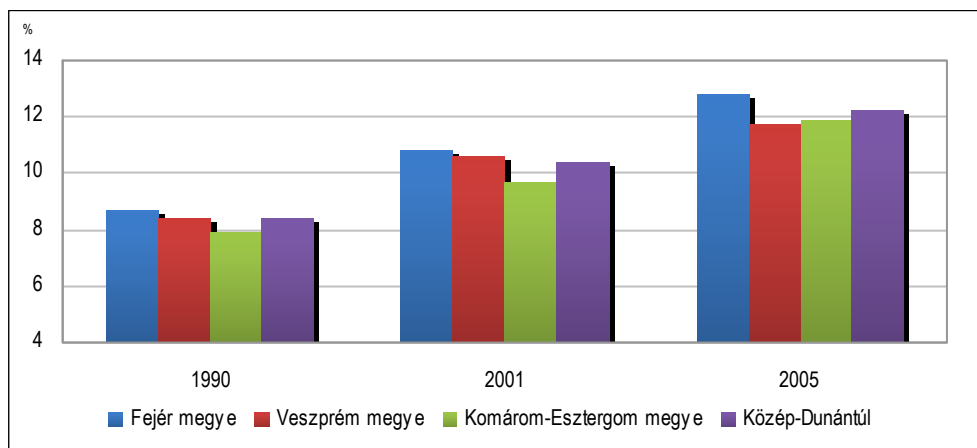
tatási intézmények elsősorban az idevezető úton, az alap illetve alkalmazott kutatásokban, azaz tudományos ismeretek megszerzésében, és azok gyakorlati alkalmazhatóságának megtalálásában jártasak. Közép-Dunántúlon a rendelkezésre álló 2006-os adatgyűjtés szerint az 1358 folyamatban levő kutatási téma 56%-a volt az alap, illetve alkalmazott kutatás. A kutatási tevékenység e két szintje Veszprém megyében képviselt kiemelkedően magas hányadot, ugyanis az összes kutatás 2/3-át tették ki. Ezek a kutatások túlnyomórészt a régió legnagyobb felsőoktatási intézményéhez, a Pannon Egyetemhez köthetők. Fejér megyében pont fordított a helyzet, ugyanis a megyeszékhelyen jelenlévő, kiterjedt vállalati szektor miatt a kísérleti fejlesztés, tehát az új termékek és eljárások kutatása jelentette a K+F tevékenység 58%-át. Komárom-Esztergom megyében a kutatási témák fele-fele arányban osztoztak a kísérleti fejlesztés, illetve a kutatási tevékenység másik két szintje között.

A Közép-Dunántúl lakosságának felsőfokú képzettsége

A régióban a 90-es évektől tapasztalt felsőoktatási expanzió nem csupán az oktatást biztosító intézményeket, hanem a Közép-Dunántúl lakosságának képzettségi szintjét is érintette. Az 1990-es népszámlálástól a 2005-ös mikrocenzusig eltelt időszakban, a régión belül élő felsőfokú végzettségűek száma több mint másfélszeresére, közel 100 ezer főre emelkedett, ezáltal a 25 éves és idősebb korosztályán belüli felsőfokú oklevéllel rendelkezők aránya 8,4%-ról 12,2%-ra növekedett.

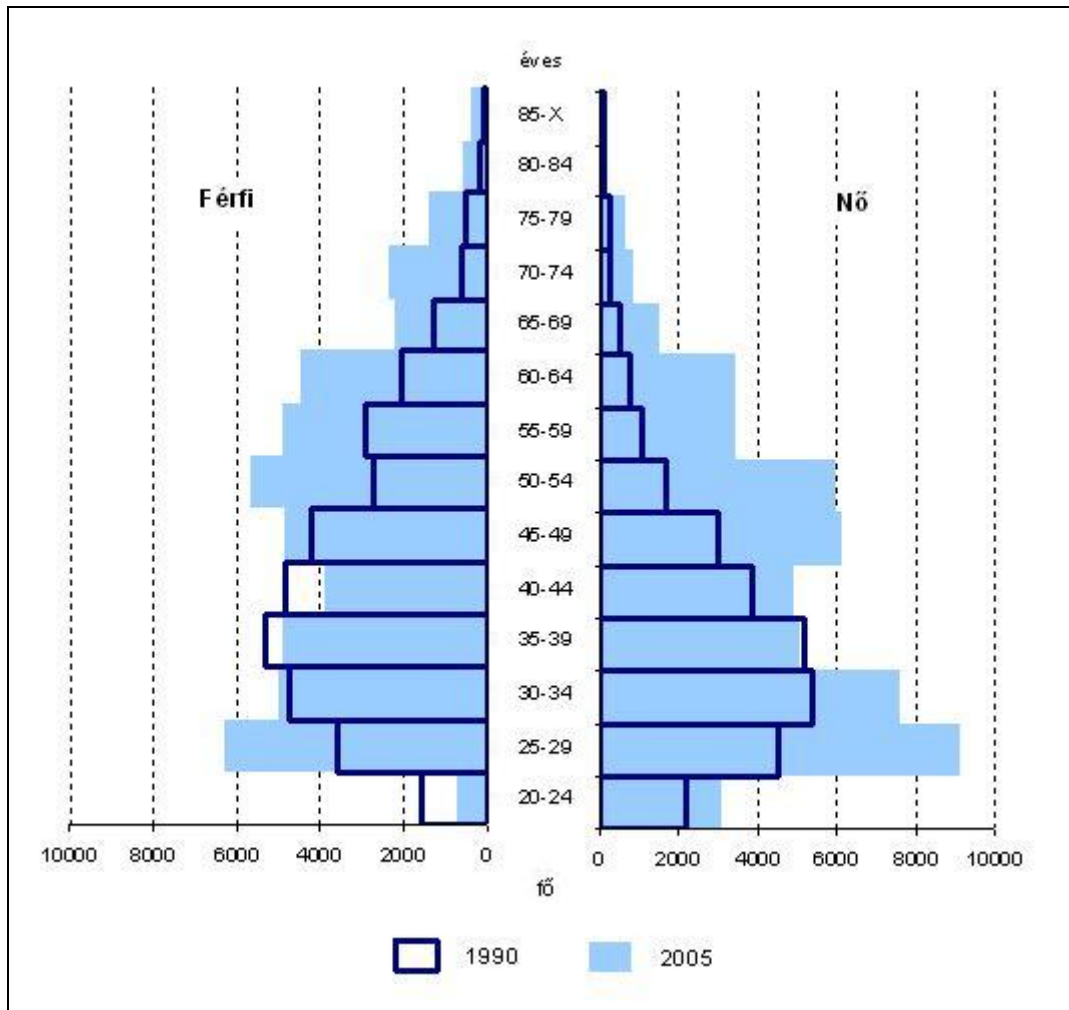
8. ábra

A 25 éves és idősebb korosztályból a felsőfokú oklevéllel rendelkezők arányának alakulása

Míg 1990-ben a felsőfokú képesítésűeken belül a férfiak rendelkeztek többséggel, hiszen arányuk 55%-os volt, addig másfél évtized elteltével már 4600 fővel a nők kerültek túlsúlyba. A vizsgált időszakban a 25 éves és idősebb korosztályon belül a felsőfokú képzettségű nők aránya közel 5, míg a férfiaké csupán 3 százalékponttal emelkedett.

Közép-Dunántúlon élő felsőfokú végzettségűek korösszetétele

2005-ben, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők közül a 25-30 éves korosztály volt a legnépesebb. E korcsoport létszáma a Közép-Dunántúlon élő felsőfokú képzettségűek hatodét tette ki. Kiemelkedő számukra nem csak a felsőoktatás népszerűsége ad magyarázatot, hanem a második magyar demográfiai hullám is. A Ratkó-korszak népes generációjaként számoltartott 50-55 éves korosztály rendelkezett a harmadik legtöbb felsőfokú végzettségűvel. A nemeket tekintve, a nők túlsúlya a felsőfokú képzést sikeresen befejezők között egészen az 55 éves életkorig érhető tetten. A 25 év alattiak csupán egyötöde volt férfi, de a kicsit idősebb 25-35 éves korosztály esetében is jelentős fölényt mutatottak a nők, ugyanis arányuk a felsőfokú végzettségűeken belül 60%-os volt.

A rendszerváltást követően a Közép-Dunántúlon élő felsőfokú végzettségűek korösszetétele jelentősen megváltozott. Egyedül a 35-40 éves korcsoport maradt stabil, szemben a nyugdíjas generációval, ahol az értelmiségiek száma közel megháromszorozódott.

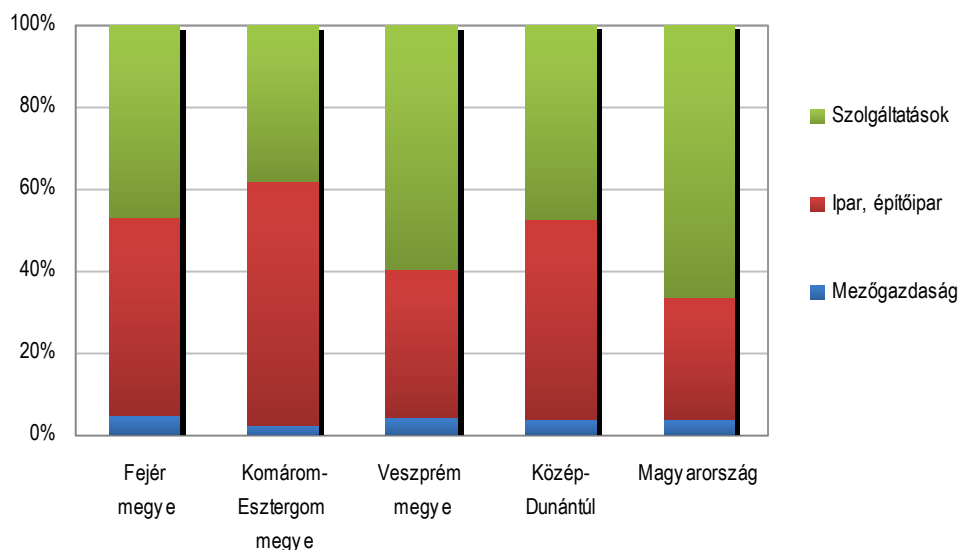
Közép-Dunántúl gazdasági szerkezete és felsőoktatása között rejlő párhuzamok

A felsőoktatás a gazdaság innovációs, illetve humán potenciáljának meghatározó tényezője, és ideális esetben a gazdaság igényeit elégíti ki, megfelelő képzettségű és számú szakember munkaerőpiacra bocsátásával. Magyarországon az egyes térségek gazdasági struktúrája, fejlettsége, így munkaerőigénye is eltérő. A régiók gazdasági fejlettségében fellelhető különbségeket jól szemlélteti a bruttó hazai termék (GDP), illetve e mutató egy lakosra vetített értéke. Hazánk legfejlettebb térsége a fővárosnak is otthont adó közép-magyarországi régió. A 2007. évben az ország bruttó hazai termékének közel felét itt állították elő. A régiós rangsorban Közép-Dunántúl következett, ugyanis Magyarország GDP-jének tizede, piaci áron számítva 2607 milliárd forint e területről származott. Ebből az összegből 2 millió 357 ezer forint jutott egy közép-dunántúli lakosra.

Míg 2007-ben a Közép-Dunántúl gazdasági teljesítményének legnagyobb hányada, több mint 48%-a az iparból származott, addig országos szinten a GDP kétharmada már a szolgáltatásoknak volt köszönhető. A régió iparának ilyen mértékű felülreprezentáltsága mellett nem meglepő, hogy az országos tendenciával szemben a régió felsőoktatásában kiemelkedő szerepet kaptak a műszaki tudományok.

10. ábra

A bruttó hozzáadott érték megoszlása gazdasági ágak szerint, 2007

Azonban Közép-Dunántúlon belül sem egyforma az ipar súlya. Komárom-Esztergom megyében, a rendszerváltás után letelepült villamosipari, híradástechnikai berendezéseket, és gépjárműveket gyártó multinacionális ipari vállalatoknak köszönhetően, az országban egyedülálló mértékben, a gazdasági teljesítmény közel 60%-át az ipar biztosította, ugyanakkor műszaki tudományok terén felsőfokú képzés egyáltalán nem zajlott e térségben a 2007/2008-as tanévben.

Fejér megye iparának GDP-n belüli aránya csaknem 19 százalékponttal volt magasabb 2007-ben az országos szintnél, mely elsősorban a megye kiemelkedő teljesítményű

kohászati, fémfeldolgozási, és gépjárműgyártási tevékenységének volt köszönhető. Közép-Dunántúlon a műszaki jellegű képzés Fejér megyében kapta a legnagyobb hangsúlyt - többek között a Dunaújvárosi Főiskola mérnökképzésének köszönhetően - a hallgatók egynegyede tanult e tudományterületen a 2007/2008-as tanévben.

Ugyan a régióban Veszprém megye területén volt a legalacsonyabb az ipar hozzájárulása a bruttó hazai termékhez, – a 2007-es évben a megye GDP-jének 36% származott e szektorból – mégis e térség képzési palettáján is fajsúlyos a mérnökképzés, ugyanis Közép-Dunántúl mérnökhallgatóinak 40%-a tanult itt a 2007/2008-as tanévben. A megye iparában előállított GDP közel ötödét az autóiipari beszállító vállalatok tevékenysége eredményezte. Ezek, az elsősorban a megyeszékhely ipari parkjaiban működő vállalatok komoly felvevői a Pannon Egyetemen végzett friss diplomásoknak. A megye vegyipara, és vegyészképzése is jelentős. Veszprém a vegyipar megyei rangsorában a negyedik helyen állt, illetve a hallgatói létszámot tekintve, az 1949 szeptemberében Vegyipari Egyetemenként alapított Pannon Egyetem bizonyult hazánkban a vegyészképzés harmadik legjelentősebb intézményének.

Közép-Dunántúlon a szolgáltatások súlya közel sem akkora, mint országosan, ugyanis a régió e szektorának részesedése a GDP-ből 19 százalékponttal maradt el az országos szinttől 2007-ben. Az oktatás, mint szolgáltatási tevékenység terén realizált jövedelem a régió három megyéjében feltűnően alacsony, például Fejér a megyék rangsorában csupán tizenötödik. Ezzel párhuzamosan Közép-Dunántúlon a tanárképzés sem élvezett komoly prioritást, ugyanis a magyarországi egyetemeken oly népszerű tanárképzés Közép-Dunántúlon még a műszaki tudományokkal szemben is háttérbe szorult.

A mezőgazdasági tevékenység a Közép-Dunántúlon a GDP közel 5%-át jelentette 2007-ben. A régióon belül egyedül Komárom-Esztergom megye területén létezett mezőgazdasághoz köthető képzési forma, de itt is csupán 70 fő folytatott felsőfokú kertészeti tanulmányokat a 2007/2008-as tanévben. A Közép-Dunántúl mezőgazdasági szakemberképzése a régió területén kívül Keszthelyen történik, ugyanis az agrár, kertész, mezőgazdasági, növénytermesztő és természetvédelmi mérnökök képesítésének háttérrel biztosító, jogelődjeit tekintve Európa legrégebbi rendszeres mezőgazdasági felsőoktatási intézménye a keszthelyi Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, az ezredforduló óta a Pannon Egyetem szerves része.

Foglalkoztatás és munkanélküliség

Az egyes gazdasági ágakon belül foglalkoztatottak számának, illetve az ágazatok GDP-hez való hozzájárulásának megoszlása Közép-Dunántúlon hasonló képet mutatott 2007-ben. A szolgáltatások és az ipar terén közel annyian dolgoztak (48,1%, illetve 47,7%), a mezőgazdasági tevékenységben pedig az összes alkalmazott 4,1%-a vett részt. Fejér megyében ugyan az ipar GDP-ben való részesedése jelentősebb volt, mint a szolgáltatásoké, azonban a foglalkoztatottak tekintetében pont ellentétes helyzet állt fenn, hiszen a szolgáltatásokat nyújtó szektor alkalmazottainak összes foglalkoztatotton belüli aránya (50,4%), több mint 5%-ponttal haladta meg az iparét.

**A foglalkoztatottak és a munkanélküliek megoszlása
legmagasabb iskolai végzettségük szerint a Közép-Dunántúlon**

Év	Foglalkoztatottakból				Munkanélküliekből			
	általános iskola 8 osztálya és annál kevesebb	szakmunkás, szakiskolai	középiskolai	főiskolai, egyetemi	általános iskola 8 osztálya és annál kevesebb	szakmunkás, szakiskolai	középiskolai	főiskolai, egyetemi
végzettséggel rendelkezők aránya, %								
2000	18,8	37,2	29,8	14,2	30,0	42,7	22,9	4,4
2001	18,5	37,6	30,3	13,7	31,7	40,5	23,4	4,4
2002	18,9	37,7	29,1	14,3	32,4	38,6	25,3	3,7
2003	17,7	37,0	29,8	15,5	30,1	38,0	25,3	6,6
2004	17,2	36,6	30,5	15,7	34,1	35,2	23,3	7,4
2005	19,0	36,1	30,0	15,0	34,3	34,3	25,6	5,8
2006	16,6	36,8	31,0	15,6	31,6	35,5	25,6	7,3
2007	15,2	38,1	30,4	16,3	28,5	31,7	32,5	7,3

Közép-Dunántúlon a munkáltatók egyre inkább előnyben részesítik az egyetemi, vagy főiskolai oklevéllel rendelkező munkaerőt, hiszen a foglalkoztatottakon belüli arányuk 2000 és 2007 között 2,1 százalékponttal, 16,3%-ra emelkedett, így a női foglalkoztatottak ötöde, míg a férfiak valamivel több, mint 13%-a tartozott a legmagasabb iskolai végzettségűek körébe. A férfi alkalmazottakon belül a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya az ezredforduló óta számottevően nem változott, a nők esetében azonban az egyetemi, illetve főiskolai képesítésűek hányada négy százalékponttal emelkedett. A felsőfokú oklevéllel rendelkező, és alkalmazásban álló férfiak száma tizedével, míg a nőké 30%-kal bővült.

A munkanélküliség tekintetében a Közép-Dunántúl, az országos átlaghoz képest kiemelkedően jó helyzetben volt a 2007. évben, hiszen a munkanélküliségi ráta a régióban éppen hogy elérte az 5%-ot. Régióon belül a legalacsonyabb munkanélküliség 4,4%-os ráta Veszprém-megyében jelentkezett, de e téren a legkedvezőtlenebb helyzetben levő Komárom-Esztergom megyében is az országos átlagnál (7,4%) 1 százalékponttal alacsonyabb munkanélküliséget mértek.

A felsőfokú végzettség nagyobb védeltséget biztosít a munkanélküliség ellen, mint egy alacsonyabb szintű képesítés. A régióban az összes munkanélküliből csupán minden tizennegyedik tartozott a legmagasabb iskolai végzettségűek körébe 2007-ben, így ezer felsőfokú képesítésű foglalkoztatottra csupán 24 azonos végzettségű munkanélküli jutott. Ugyanez a nyolc, vagy annál kevesebb osztályt végzetek esetében már 100, de a középiszkolai oklevelesek körében is 56 fő volt. A felsőfokú képzettségűek az ezredforduló környékén még ennél is jobb pozíciót foglaltak el a munkaerőpiacon, ugyanis 2000 óta a körükből kikerülő munkanélküliek száma 80%-kal emelkedett. A munkanélküliség a főiskolai, illetve egyetemi oklevéllel rendelkező nőket, illetve férfiakat eltérően sújtotta. Míg a nők között a számuk több mint négy és félszeresére ugrott, a férfiaknál felére esett vissza 7 év alatt.

Táblázatok

**A közép-dunántúli székhelyű felsőoktatási intézmények főbb adatai,
2007/2008. tanév**

Megnevezés	Fejér megye		Komárom-Esztergom megye			Veszprém megye			Közép-Dunántúl
	DF	KJF	ESZHF	MÜTF	VJRKTF	PE	PRTA	VHF	
Hallgatók száma									
Felsőfokú szakképzés	611	439	–	46	–	825	–	–	1 921
Főiskolai szintű képzés	2 120	3 489	4	1 268	730	2 257	9	132	10 009
Egyetemi szintű képzés	–	–	24	–	–	3 290	–	15	3 329
Alapképzés	2 107	2 934	0	1 217	626	4 249	6	103	11 242
Mesterképzés	59	–	–	–	–	33	–	–	92
Osztatlan képzés	–	–	19	–	–	–	48	5	72
Szakirányú továbbképzés	45	124	–	101	–	242	–	–	512
PhD, DLA képzés	–	–	–	–	–	227	–	–	227
Összesen	4 942	6 986	47	2 632	1 356	11 123	63	255	27 404
Oklevelet, tudományos fokozatot szerzettek száma									
Felsőfokú szakképzés	88	85	–	9	–	213	–	–	395
Főiskolai szintű képzés	597	563	2	207	254	422	6	254	2 305
Egyetemi szintű képzés	–	–	6	–	–	713	–	–	719
Szakirányú továbbképzés	11	–	–	35	–	142	–	–	188
PhD, DLA	–	–	–	–	–	39	–	–	39
Összesen	696	648	8	251	254	1 529	6	254	3 646
Foglalkoztatott oktatók száma									
Tanár	36	57	6	10	11	64	5	12	201
Docens	51	43	2	16	24	160	2	15	313
Adjunktus	38	63	–	11	10	97	3	2	224
Tanársegéd	11	35	–	3	6	80	–	2	137
Egyéb	26	175	8	98	35	36	10	21	409
Összesen	162	373	16	138	86	437	20	52	1 284

DF = Dunaújvárosi Főiskola

KJF = Kodolányi János Főiskola

ESZHF = Esztergomi Hittudományi Főiskola

MÜTF = Modern Üzleti Tudományok Főiskolája

VJRKTF = Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola

PE = Pannon Egyetem

PRTA = Pápai Református Teológiai Akadémia

VHF = Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola

Alapképzésben résztvevő hallgatók, 2007/2008. tanév

Szak, kar	Hallgatók száma	Ebből:				
		nappali tagozatos	államilag támogatott	I. évfolyamos	nő	külföldi
Dunaújvárosi Főiskola						
Anyagmérnöki	81	42	47	32	11	-
Gazdálkodási és menedzsment	350	223	157	138	244	3
Gazdaságinformatikus	81	50	35	68	22	-
Gépészmérnöki	375	223	238	163	10	-
Kommunikáció és médiatudomány	326	195	90	112	207	-
Mérnök informatikus	692	507	478	321	44	10
Műszaki menedzser	158	94	52	75	41	31
Műszaki szakoktató (gépészeti szakirányon)	19	-	13	10	3	-
Műszaki szakoktató (informatikai szakirányon)	25	3	16	12	5	-
Összesen	2 107	1 337	1 126	931	587	44
Kodolányi János Főiskola						
Andragógia	262	186	65	201	227	4
Anglisztika	194	79	49	110	142	7
Előadóművészet – jazz-ének	36	36	5	36	2	-
Gazdálkodási és menedzsment	435	99	45	261	272	19
Germanisztika	61	24	16	24	50	2
Kommunikáció és médiatudomány	664	401	194	373	438	44
Nemzetközi tanulmányok	185	77	11	132	114	6
Pedagógia	36	12	5	36	31	1
Romanisztika (francia)	17	7	6	4	16	-
Szociális munka	86	38	34	44	65	-
Turizmus- vendéglátás	958	662	201	577	652	57
Összesen	2 934	1 621	631	1 798	2 009	140
Modern Üzleti Tudományok Főiskolája						
Gazdálkodási és menedzsment	287	200	110	143	170	2
Kereskedelem és marketing	818	568	202	487	471	253
Nemzetközi gazdálkodás	112	112	75	47	74	4
Összesen	1 217	880	387	677	715	259
Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola						
Andragógia	105	63	68	63	80	6
Kommunikáció és médiatudomány	244	95	126	107	173	21
Szociálpedagógia	230	82	123	102	202	10
Tanító	30	30	30	10	29	4
Tanító (nemzetiségi német)	11	11	9	3	10	-
Tanító (nemzetiségi szlovák)	6	6	6	4	6	-
Összesen	626	287	362	289	500	41
Pápai Református Teológiai Akadémia						
Katekéta-lelkipásztori munkatárs	6	6	5	2	5	1
Összesen	6	6	5	2	5	1
Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola						
Katekéta-lelkipásztori munkatárs	11	11	10	6	7	-
Katekéta-lelkipásztori munkatárs - nemzetközi tanulmányok	1	1	1	1	0	-
Szociális munka	91	56	74	56	57	1
Összesen	103	68	85	63	64	1

Alapképzésben résztvevő hallgatók, 2007/2008. tanév (folytatás)

Szak, kar	Hallgatók	Ebből:				
		nappali tagozatos	államilag támogatott	I. évfolyamos	nő	külföldi
Pannon Egyetem						
Anglisztika	156	138	112	77	96	1
Germanisztika (német)	90	78	74	33	68	1
Magyar	148	128	94	68	134	2
Nemzetközi tanulmányok	156	141	100	58	114	4
Pedagógia	33	27	20	18	21	1
Romanisztika (francia)	24	24	23	9	23	-
Szabad bölcsészet	68	63	32	38	40	-
<i>Bölcsészettudományi Kar összesen</i>	<i>675</i>	<i>599</i>	<i>455</i>	<i>301</i>	<i>496</i>	<i>9</i>
Alkalmazott közgazdaságtan	57	57	36	23	26	-
Emberi erőforrások	221	116	67	117	165	2
Gazdálkodási és menedzsment	262	166	90	154	165	1
Műszaki menedzser	117	100	90	73	37	-
Nemzetközi gazdálkodás	105	105	59	46	72	-
Pénzügy és számvitel	218	131	100	126	168	1
Turizmus- vendéglátás	753	482	299	418	551	6
<i>Gazdaságtudományi Kar összesen</i>	<i>1 733</i>	<i>1 157</i>	<i>741</i>	<i>957</i>	<i>1 184</i>	<i>10</i>
Állattenyésztő mérnöki	20	20	17	9	11	-
Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki	50	50	40	24	28	-
Informatikus és szakigazgatási agrármérnöki	9	9	6	9	2	-
Kertésmérnöki	88	37	52	43	44	-
Környezetgazdálkodási agrármérnöki	39	39	37	23	18	-
Mezőgazdasági mérnöki	25	25	22	7	3	-
Növénytermesztő mérnöki	20	20	15	9	7	-
Természetvédelmi mérnöki	61	61	41	33	37	2
<i>Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar összesen</i>	<i>312</i>	<i>261</i>	<i>230</i>	<i>157</i>	<i>150</i>	<i>2</i>
Anyagmérnöki	32	32	31	20	11	-
Biomérnöki	9	9	7	9	3	-
Gépészmérnöki	166	166	162	91	3	1
Kémia	24	24	22	14	13	1
Környezetmérnöki	160	160	151	70	80	1
Környezettan	65	65	61	40	39	2
Mechatronikai mérnöki	45	45	44	25	1	-
Vegyészmérnöki	105	105	97	43	41	2
<i>Mérnöki Kar összesen</i>	<i>606</i>	<i>606</i>	<i>575</i>	<i>312</i>	<i>191</i>	<i>7</i>
Gazdaságinformatikus	134	134	131	46	36	-
Mérnök informatikus	568	474	463	219	44	5
Programtervező informatikus	79	79	71	50	7	-
Villamosmérnöki	142	142	132	69	4	1
<i>Műszaki Informatikai Kar összesen</i>	<i>923</i>	<i>829</i>	<i>797</i>	<i>384</i>	<i>91</i>	<i>6</i>
Összesen	4 249	3 452	2 798	2 111	2 112	34

Bruttó hazai termék (GDP) a Közép-Dunántúlon

Megnevezés	2000	2005	2006	2007
Bruttó hazai termék piaci beszerzési áron, milliárd Ft	1 435,8	2 277,5	2 371,9	2 606,7
Részesedés az ország				
lakónépességéből, %	11,0	11,0	11,0	11,0
bruttó hazai termékéből, %	10,6	10,4	10,0	10,2
Egy főre jutó GDP				
ezer Ft	1 282	2 053	2 141	2 357
az országos átlag százalékában	96,9	94,1	90,7	93,0
a megyék átlagának százalékában	120,7	122,9	120,8	123,3
Sorrend az egy főre jutó GDP alapján				
Közép-Dunántúl helyezése a régiókon belül	III.	III.	III.	III.
Fejér	3.	4.	5.	4.
Komárom-Esztergom	7.	2.	3.	3.
Veszprém	6.	9.	9.	8.

Az alkalmazásban állók száma gazdasági ág szerint, 2007

Gazdasági ág	Fejér	Komárom- Esztergom	Veszprém	Közép- Dunántúl	Ország összesen
	megye				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	5 482	2 759	3 902	12 143	89 887
Bányászat	337	138	409	884	4 656
Feldolgozóipar	47 234	46 042	26 367	119 643	692 447
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	2 163	3 679	1 012	6 854	48 487
<i>Ipar összesen</i>	<i>49 734</i>	<i>49 859</i>	<i>27 788</i>	<i>127 381</i>	<i>745 590</i>
Építőipar	5 239	3 976	3 858	13 074	129 556
Kereskedelem, javítás	18 267	7 063	8 464	33 793	355 018
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2 841	1 835	3 379	8 054	86 297
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	3 858	3 200	3 638	10 695	214 631
Pénzügyi közvetítés	426	376	363	1 164	67 012
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	10 169	5 218	4 229	19 617	234 799
Közigazgatás, védelem, társadalombiztosítás	7 088	3 805	6 231	17 124	267 715
Oktatás	9 438	6 810	8 914	25 162	273 424
Egészségügyi, szociális ellátás	7 169	5 419	7 216	19 805	210 012
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	2 296	1 626	2 297	6 218	86 731
Összesen	122 006	91 947	80 278	294 230	2 760 672

**A foglalkoztatottak és a munkanélküliek megoszlása
legmagasabb iskolai végzettségük szerint a Közép-Dunántúlon**

Év	Foglalkoztatottakból				Munkanélküliekből			
	általános iskola 8 osztálya és annál kevesebb	szakmunkás, szakiskolai	középiskolai	főiskolai, egyetemi	általános iskola 8 osztálya és annál kevesebb	szakmunkás, szakiskolai	középiskolai	főiskolai, egyetemi
	végzettséggel rendelkezők aránya, %							

Férfi

2000	15,6	47,9	23,9	12,6	24,8	55,0	14,7	5,4
2001	15,7	47,5	24,7	12,1	34,3	48,6	15,2	1,9
2002	16,2	47,2	23,7	12,8	36,2	45,4	15,6	2,8
2003	15,5	46,7	23,9	13,9	27,6	47,2	18,1	7,1
2004	14,7	45,5	25,5	14,3	37,1	42,4	15,9	4,6
2005	17,4	45,2	24,5	12,9	39,2	36,7	19,6	4,4
2006	15,5	46,5	24,9	13,1	29,5	46,2	18,6	5,8
2007	13,5	48,1	25,3	13,2	27,8	40,5	28,6	3,2

Nő

2000	22,8	24,0	37,0	16,1	36,7	26,5	33,7	3,1
2001	21,9	25,1	37,3	15,7	29,0	32,0	32,0	7,0
2002	22,2	26,1	35,6	16,1	27,0	29,0	39,0	5,0
2003	20,4	25,3	37,0	17,4	33,3	26,5	34,3	5,9
2004	20,4	25,5	36,8	17,3	30,3	26,1	32,8	10,9
2005	20,9	24,6	36,9	17,6	29,1	31,8	31,8	7,3
2006	17,9	24,8	38,6	18,7	33,8	24,1	33,1	9,0
2007	17,2	25,8	36,8	20,2	29,2	22,5	36,7	11,7

Összesen

2000	18,8	37,2	29,8	14,2	30,0	42,7	22,9	4,4
2001	18,5	37,6	30,3	13,7	31,7	40,5	23,4	4,4
2002	18,9	37,7	29,1	14,3	32,4	38,6	25,3	3,7
2003	17,7	37,0	29,8	15,5	30,1	38,0	25,3	6,6
2004	17,2	36,6	30,5	15,7	34,1	35,2	23,3	7,4
2005	19,0	36,1	30,0	15,0	34,3	34,3	25,6	5,8
2006	16,6	36,8	31,0	15,6	31,6	35,5	25,6	7,3
2007	15,2	38,1	30,4	16,3	28,5	31,7	32,5	7,3

A nyilvántartott álláskeresők fontosabb adatai

Megnevezés	Fejér	Komárom- Esztergom	Veszprém	Közép- Dunántúl	Ország összesen
	megye				
2000					
Nyilvántartott álláskereső	12 158	9 735	11 646	33 539	372 409
Ebből:					
férfi	6 126	4 689	6 216	17 031	202 227
nő	6 032	5 046	5 430	16 508	170 182
fizikai foglalkozású	9 990	7 770	9 739	27 499	309 638
pályakezdő	635	633	660	1 928	23 713
25 éves és fiatalabb	2 259	1 911	2 434	6 604	74 024
51 éves és idősebb	1 976	1 333	1 708	5 017	47 763
legfeljebb 8 osztályt végzett	5 275	3 615	4 314	13 204	156 817
főiskolát, egyetemet végzett	359	314	315	988	10 274
180 napon túli álláskereső	5 821	4 689	4 751	15 261	188 268
Bejelentett betöltetlen álláshely	2 508	2 382	778	5 668	39 183
Munkanélküli-ellátásban részesült	4 932	3 819	5 524	14 275	122 458
Rendszeres szociális segélyben részesült	643	474	720	1 837	36 139
Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatott	4 215	3 173	4 395	11 783	107 113
2007					
Nyilvántartott álláskereső	13 404	7 540	14 076	35 020	445 011
Ebből:					
férfi	6 408	3 508	7 418	17 334	232 733
nő	6 996	4 032	6 658	17 686	212 278
fizikai foglalkozású	10 454	5 654	11 316	27 424	369 165
pályakezdő	898	573	1 043	2 514	40 180
25 éves és fiatalabb	2 096	1 380	2 345	5 821	81 592
51 éves és idősebb	3 150	1 453	2 947	7 550	78 815
legfeljebb 8 osztályt végzett	5 380	2 491	4 952	12 823	190 849
főiskolát, egyetemet végzett	649	416	686	1 751	19 948
180 napon túli álláskereső	6 457	2 763	6 202	15 422	238 132
Bejelentett betöltetlen álláshely	1 213	481	552	2 246	20 173
Munkanélküli-ellátásban részesült	3 839	2 882	4 024	10 745	95 707
Rendszeres szociális segélyben részesült	2 494	819	2 854	6 167	140 186
Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatott	2 240	1 789	2 509	6 538	56 756

MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

FELSŐFOKÚ OKTATÁS

Felsőoktatási intézmény: az 1993. LXXX. sz. felsőoktatási törvényben megnevezett felsőoktatási intézmény, valamint kihelyezett tagozat.

Kar: a felsőoktatási intézményen belül oktatási és igazgatási szervezeti egység. A felsőoktatási intézmények karait minden tanévben kormányrendelet sorolja fel.

Hallgató: a felsőoktatási intézménybe felvételt nyert és beiratkozott, az intézmény nyilvántartásában szereplő személy.

Felsőfokú képzési szintek 2005-ig:

- a) felsőfokú szakképzés
- b) főiskolai szintű képzés
 - főiskolai szintű alapképzés
 - főiskolai szintű szakirányú továbbképzés
- c) egyetemi szintű alapképzés
- d) posztgraduális képzés
 - egyetemi szakirányú továbbképzés
 - doktori, illetve mesterképzés

Felsőfokú szakképzés: felsőoktatási és közoktatási intézményekben folyó, hallgatói jogviszonyt eredményező szakképzés, amely beépül az intézmény képzési programjába, és egyben olyan felsőfokú szakmai képesítést ad, mely az Országos Képzési Jegyzékben szerepel, de nem jár felsőfokú végzettséggel.

Alapképzés: főiskolai vagy egyetemi végzettség és szakképzettség megszerzését eredményező képzés.

Szakirányú továbbképzés: egy főiskolai vagy egyetemi alapképzésben megszerzett végzettségre és meghatározott szakképzettségre épülő olyan, újabb végzettséget nem adó képzés, amely speciális szakirányú szakképzettséget tanúsító oklevél kiadásával zárul.

PhD, DLA: doktori, illetve mesterképzés.

A felsőoktatás egymásra épülő, felsőfokú végzettségi szintet biztosító képzési ciklusai 2005-től:

- a) alapképzés
- b) mesterképzés
- c) doktori képzés

Felsőfokú alapképzés (többciklusú): az alapképzésben alapfokozat (baccalaureus, bachelor) és szakképzettség szerezhető. Az alapfokozat az első felsőfokú végzettségi szint, amely feljogosít a mesterképzés megkezdésére. Az alapképzésben szerzett szakképzettség jogszabályban meghatározottak szerinti munkakör betöltésére jogosít. A képzési idő legalább hat, legfeljebb nyolc félév.

Felsőfokú mesterképzés (többciklusú): a felsőfokú alapképzésre épülő felsőfokú mesterképzésben mesterfokozat (magister, master) és szakképzettség szerezhető. A mesterképzésben szerzett szakképzettség jogszabályban meghatározottak szerinti munkakör betöltésére jogosít. A mesterfokozat a második felsőfokú végzettségi szint. A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév.

Doktori (többciklusú): egyetem által végzett posztgraduális szintű képzés, mely az adott terület kutatóinak a tudományos (PhD) és művészeti (DLA) felkészítését szolgálja.

Képzési forma: A felsőfokú képzés az alábbi képzési formákban folyhat: nappali, részidős képzés, távoktatás.

KUTATÁS-FEJLESZTÉS

Kutatás-fejlesztés: olyan módszeresen folytatott alkotómunkát jelent, amely a meglévő ismeretanyag bővítésére – beleértve az emberről, a kultúráról és a társadalomról szerzett ismereteket is –, valamint arra szolgál, hogy ezt az ismeretanyagot új alkalmazások kidolgozására használják fel. **A kutatás és kísérleti fejlesztés jellemzői:** az alkotás és az újdonság eleme; a tudományos módszerek alkalmazása; új ismeret létrehozása. **Típusai:** az alapkutatás, az alkalmazott kutatás és a kísérleti fejlesztés.

Kutató-fejlesztő: olyan szakemberek, akik új tudományos ismeretek, termékek, eljárások, módszerek és rendszerek koncepciójával vagy megalkotásával, valamint az érintett projektek menedzselésével foglalkoznak.

BRUTTÓ HAZAI TERMÉK (GDP)

Bruttó hazai termék (GDP): az ágazatok vagy szektorok által előállított, alapáron értékelt bruttó hozzáadott értékek összege és az ágazatokra vagy szektorokra fel nem osztható termékadók és támogatások egyenlege. A GDP tehát piaci áron értékelt mutató. **Bruttó hozzáadott érték:** a gazdasági egységek által létrehozott bruttó kibocsátás (termelési érték) és a termelés során felhasznált termékek, szolgáltatások értékének (folyó termelőfelhasználás) különbsége. A bruttó hozzáadott értéket alapáron értékeljük. **Alapár:** az az ár, amennyit a termelő egységnyi termék, vagy szolgáltatás értékesítésekor realizál. Azaz az értékesítési árból le kell vonni a termelő által befizetett termékadókat, és hozzá kell adni az

értékesítéshez kapcsolódó terméktámogatásokat. **Piaci beszerzési ár:** az az ár, amelyet az egységnyi termék, vagy szolgáltatás igénybevételéért a felhasználó ténylegesen fizet (tehát nem tartalmazza a termelő célú felhasználáshoz vásárolt termékek és szolgáltatások után visszaigényelhető áfát, valamint a terméktámogatások értékét).

FOGLALKOZTATOTTSÁG

Foglalkoztatott: az a személy, aki a megfigyelt héten legalább 1 órányi, jövedelmet biztosító munkát végzett, illetve rendelkezett olyan munkahellyel, ahonnan átmenetileg (betegség, szabadság, ideértve a szülési szabadságot is) nem dolgozott. A gyermekgondozási díjban (gyed), gyermekgondozási segélyben (gyes) részesülők a nemzetközi ajánlásnak megfelelően nem tekintendők foglalkoztatottnak, hacsak nem végeztek a megfigyelt héten jövedelmet biztosító munkát.

Munkanélküli: az a személy, aki az adott héten nem dolgozott, és nincs olyan munkája, amelytől átmenetileg távol volt; a kikérdezést megelőző négy héten aktívan keresett munkát (állami vagy magán-munkaközvetítőt keresett fel, munkáltatókat személyesen keresett meg, hirdetést adott fel vagy hirdetésre válaszolt stb.); két héten belül munkába tudott volna állni, ha talált volna megfelelő állást, illetve már talált munkát, ahol 90 napon belül dolgozni kezd. (A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal adatgyűjtése a nyilvántartásba vett állás-keresőkre vonatkozik, lásd a *nyilvántartott álláskereső* fogalmát.)

Megjegyzések:

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt,
ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

A kiadványban a Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtésein kívül felhasználásra kerültek az Oktatási és Kulturális Minisztérium, illetve a felvi.hu adatai.

Jelmagyarázat:

– = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Szemes Mária igazgató

További információ: Berta Györgyné tájékoztatási osztályvezető

Telefon: (06-88) 620-205, [e-mail cím](#)

[Információs szolgálat](#), telefon: (06-88) 620-205